

**KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG
KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG**

1026 Budapest, Riadó u. 5.

Tel.: 06-1/882-8594

Elektronikus kapcsolattartás: kozbeszerzes.hu

Iktatószám: D.381/15/2021.

A tanács tagjai: Uherné dr. Laczi Orsolya közbeszerzési biztos, az eljáró tanács elnöke, Bonifert Zsolt közbeszerzési biztos, Dr. Kenessey Réka közbeszerzési biztos

A hivatalbóli kezdeményező: Pénzügyminisztérium
(Budapest, József nádor tér 2-4.)

A hivatalbóli kezdeményező képviselője: Hágen Andrea felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

Az ajánlatkérő: Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség
(Budapest, Váci út 35.)

Az ajánlatkérő képviselője: Dr. Rolyák Csaba kamarai jogtanácsos
Digitális Kormányzati Ügynökség Zrt.
(Budapest, Váci út 37.)

A beszerzés tárgya, értéke: Szuperszámítógép és tárolók szállítása (EKR000091642021) – 3.289.854.000.-Ft

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) a Közbeszerzési Hatóság nevében meghozta az alábbi

H A T Á R O Z A T –ot.

A Döntőbizottság a jogsértés hiányát állapítja meg.

A jogorvoslati eljárás során felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat ellen a Fővárosi Törvényszék előtt közigazgatási per indítható annak kézbesítésétől számított tizenöt napon belül. A keresetlevelet Fővárosi Törvényszékhez címezve, de kizárólag a Döntőbizottsághoz kell elektronikus úton benyújtani. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására/közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya.

I N D O K O L Á S

A jogorvoslat alapjául szolgáló tényállás

1. Az ajánlatkérő, mint kedvezményezett, 2020. július 29. napi hatályba lépéssel támogatási szerződést kötött a kezdeményezővel mint támogatóval, melynek tárgya „Szuperszámítástechnikai szolgáltatások kialakítása a hazai IKT vállalkozásoknak” című és GINPO-3.1.5-20-2020-00001 azonosító számú, a támogatási kérelemben és annak mellékleteiben rögzített projekt (a továbbiakban: Projekt) elszámolható költségeinek az

Európai regionális Fejlesztési Alapból és hazai központi költségvetési előirányzatból vissza nem térítendő támogatás formájában történő finanszírozása.

2. A Projekt célja az alábbiak került meghatározásra: „...Időközben a szuperszámítógépes rendszerek terén világszerte hatalmas a fejlődés: a legfejlettebbek teljesítménye nagyságrendekkel nőtt az elmúlt évtizedben, miközben alkalmazási területük is jelentősen bővült. A szuperszámítógép használatával kapcsolatos kompetenciákat a felhasználók folyamatosan fejlesztették ugyan, ez a tudás azonban az egyetemeken és kutatóhelyeken szétszórva és elaprózódva halmozódott fel, és nem alakult ki az a tudományos közösség, ami a hazai erőforrások magas szintű felhasználását eredményezte volna. További probléma, hogy a szuperszámítógép felhasználói köréből hiányoznak a hazai kis- és középvállalkozások, amelyek a kutatókkal együttműködve nem csak az újszerű megoldások létrehozásában, hanem azok ipari hasznosításával az ország gazdasági fellendülésében tudnának eredményeket felmutatni. A hazai HPC kapacitás ma alig éri el a 0,5 petaFLOPS teljesítményt, ami 4-5 évvel ezelőtt még kiemelkedő teljesítménynek számított, ma már azonban – a területen jellemző rendkívül gyors technológiai fejlődésnek, és az ezzel párhuzamosan növekvő igényeknek köszönhetően – ez a kapacitás egyre nehezebben szolgálja ki a nagy számítási kapacitást megkövetelő kutatásokat.

A fenti kapacitás problémák és a felhasználói kör bővítése érdekében a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség átfogó, két fázisból álló programot indít. Az első ütemben tervezetten 2021. év végén működésbe kell állnia egy 5 petaFLOPS teljesítményű új HPC klaszternek, amely a mai legnagyobb teljesítménnyel bíró, és a hazai szuperszámítógépes környezet tekintetében a legmodernebb technikai feltételekkel rendelkező Debreceni Egyetem területén lévő Szuperszámítógép Központban kerül elhelyezésre. Az infrastruktúra kiépítése mellett a KIFÜ feladata a hazai tudományos közösség és a gazdasági szféra felkészítése a jelentősen megnövekvő HPC infrastruktúra használatára, a HPC ismeretek bevezetése a felsőoktatási tematikába. Célkitűzés olyan kutatási és ipari projektek felkutatása és mentorálása, amelyek sikeres megvalósításához szükséges a HPC infrastruktúra.”

3. Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás előkészítése során, 2020. október 28-án indikatív árajánlatot kért három gazdasági szereplőtől a megküldött műszaki leírás alapján. Az ajánlatkérő kizárólag az egyösszegű árajánlatot kérte megadni. A megküldött műszaki dokumentumok pedig lényegében egyezők voltak a tárgybani közbeszerzési eljárás során kiadott műszaki leírással és tervdokumentációval.

4. Mindhárom felkért gazdasági szereplő adott indikatív árajánlatot, az alábbiak szerint:

- 1./ nettó 3.548.544.000.-Ft
- 2./ nettó 3.289.854.000.-Ft
- 3./ nettó 3.254.685.000.-Ft

5. Az ajánlatkérő a Kbt. 28. § (2) bekezdés a) pontja szerinti módszer alkalmazásával, az indikatív árajánlatok értéke alapján a beszerzés becsült értékét nettó 3.289.854.000.-Ft összegben határozta meg.

6. Az ajánlatkérő a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) Második Részére szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított a bevezető részben megjelölt árubeszerzés tárgyában, melynek ajánlati felhívását tartalmazó hirdetményt 2021. február 26-án adta fel a TED-re. A hirdetmény 2021. március 3-án került közzétételre a 2021/S 043-106965. számon.

7. Az ajánlati felhívás releváns részei:

II.1.4) Rövid meghatározás:

A beszerzés tárgya a fizikailag a Debreceni Egyetem telephelyén lévő, de a KIFÜ által üzemeltetett Szuperszámítógép Központba tervezett szuperszámítógép és az azzal integrált adattárolók, gépészeti eszközök beszerzése, leszállítása, üzembehelyezése, integrációja és támogatása.

II.2.4) A közbeszerzés ismertetése:

A beszerzés tárgya egy HPC (High Performance Computing System) szuperszámítógép szállítása – a csatolt műszaki leírásban részletezett feltételeknek megfelelően –, amely a Debreceni Egyetem telephelyén lévő, de a KIFÜ által üzemeltetett Szuperszámítógép Központba kerül elhelyezésre. Továbbá része a beszerzésnek a HPC rendszerhez integrált adattárolók, gépészeti eszközök leszállítása, üzembehelyezése, integrációja és működtetésének támogatása.

A HPC rendszernek legalább a következőkben felsorolt logikai komponensekből kell felépülnie:

- Adatfeldolgozási egység: Univerzális számítási partíció (CPU), Gyorsított számítási partíció (GPGPU), Mesterséges intelligencia (MI) partíció, Big Data partíció,
- Adattárolási egység: Átmeneti tároló (scratch, staging) SCRATCH, Home (felhasználói könyvtárak) PROJECT, INFRA tároló, Archívum/HSM réteg, Szalagkönyvtár,
- Kiegészítő hardver elemek: management node-ok (bootolás, konfigurálás, monitorozás, diagnosztizálás) és login node-ok (felhasználók számára az elérési pont)
- Hálózati eszközök (a belső összeköttetések és a távoli elérhetőség biztosítása)
- Szoftver elemek

A számításokat végző adatfeldolgozási egységnek a legkisebb energia fogyasztással a legnagyobb számítási teljesítményt kell nyújtania, és architektúrájában támogassa a legkülönbözőbb alkalmazás és algoritmus típusokat. Az adatfeldolgozási egység mind a négy partíciójának tartalmaznia kell x86 architektúrára épülő hagyományos processzorokat (CPU-kat). Az adatfeldolgozási egység partícióinak összességében el kell érniük az 5000 Tflops Rpeak teljesítményt. Az összes partíció számítási csomópontjait úgy kell kialakítani, hogy mind a memóriaelérés, mind pedig az I/O műveletek elérhető sebessége illeszkedjen a feldolgozó egységek sebességéhez, ne legyen szűk keresztmetszet.

Az univerzális és gyorsított számítási partíciók generált hőmennyiségét legalább 95 %-ban a számítási csomópontonkénti direkt hűtéssel, legalább 32 Celsius fok hőmérsékletű bemenő folyadékkal kell hűteni.

A megajánlott rendszer többi erre alkalmas komponensének (szalagkönyvtár kivételével) hőelvezetését szintén folyadékűtéses technológiával kell elvezetni, zárt rack technológia alkalmazásával.

Az adattárolási egységnek a felhasználás teljes folyamatát támogatni kell. Mindezt úgy, hogy nagyon nagy mennyiségű adat kezelése is gyors, hatékony és megbízható legyen, és a feldolgozó egységek sebességét nem korlátozva, a kívánt gyorsasággal hajtsa végre a műveleteket. A rendszerek és az adattárolási egység hálózati bekötése is redundáns kell legyen, azaz a környezet nem tartalmazhat olyan elemet, melynek hibája esetén az adattárolási egység elérhetetlenné válna. Az adattárolási egység részének tekintjük a kapcsolódó (pl. menedzser, metaadat, export, mover) szervereket is, így ezek tekintetében szintén elvárt a nagy megbízhatóság. A redundancia helyreállítása kivitelezhető kell legyen az adattárolási egység leállása nélkül. Kapcsolódó szerverek esetén egy szerver meghibásodása után a javított (vagy csere) szerver rendszerbe visszaállítása is leállítás nélkül kell megtörténjen. A különböző igényeknek megfelelően az adattárolási egység egyes részei különböző

technológiával kerüljenek kialakításra. A nagy tömegű adatok tárolásához diszkeket vagy SSD-ket, míg a hosszú távú, biztonságos és költséghatékony megőrzéshez szalagos technológiát tartalmazzon a szállított rendszer.

A számítási (compute) alrendszer által támasztott várható terhelést figyelembe véve az adattárolás alrendszer kialakítását úgy kell megtervezni, hogy két, speciálisan hangolt fájlrendszert szolgáltatson: SCRATCH, PROJECT (home). E két rétegnek egymástól és az adatfeldolgozási egységtől is függetlennek kell lennie, a teljesítmény béli elvárásokat a többi rétegtől/alrendszertől függetlenül kell teljesítenie.

A kiegészítő hardver elemek a rendszer elérhetőségét, használhatóságát és menedzselését/üzemeltetését támogatják. Az üzembiztonság szempontjából fontos szolgáltatásoknak támogatniuk kell a HA-t (magas rendelkezésre állást) redundáns módon. A rendszer esetében elvárás, hogy megfelelő számú boot node-ot tartalmazzon a legfeljebb 20 perces teljes számítási rendszert magába foglaló hidegindítási idő eléréséhez. Továbbá legalább 4 db login node-ot tartalmazzon a rendszer interaktív elérésének biztosításához megfelelő redundanciával a magas rendelkezésre álláshoz, és a számítási csomópontokon történő számításokhoz kapcsolódó elő- és utó számítások és műveletek elvégzéséhez (pl. kódok fordítása). Ezeknek el kell érniük a nagysebességű, az Ethernet és a management hálózatot is, a nagysebességű hálózatot 200 Gbit-es sávszélességgel.

A hálózati eszközök kiépítése során legalább három hálózat kiépítése szükséges: Nagysebességű hálózat, Ethernet hálózat, Management hálózat. A nagysebességű hálózati megoldás legalább 200Gbit/s átvitelre legyen képes, amely a tárolókat és számítási egységeket egyetlen speciális topológiájú hálózatba rendezi.

A szállítandó rendszernek telepítve és bekonfigurálva tartalmaznia kell a működéshez szükséges szoftver komponenseket, minimálisan: az operációs rendszert az összes eszközre, firmware-t, driver-eket, klasztermenedzsert, megosztott tároló megoldást és monitorozást, amelyek a teljes rendszer hatékony működéséhez szükségesek.

A rendszer a hagyományostól eltérő hűtési megoldást, a szerverekhez kapcsolódó folyadékűtést igényel. A csatolt kiviteli tervdokumentációban minden abban szereplő műszaki megoldásra kiterjedő ajánlatot kell benyújtani.

A projekt során szállított termékek megbízható üzemeltetéséhez szükséges összes szaktudást, a KIFÜ telephelyén rendezett, videó folyamként rögzített magyar vagy angol nyelvű személyes tréning sorozaton keresztül kell átadni.

Ajánlatkérő a teljes telepítésen, tesztelésen és a megrendelt szolgáltatások üzemeltetésre történő átadásán túl 60 óra emelt szintű mérnöki konzultációs lehetőséget kér, amelynek tárgya a HPC géptermi integrációjával, a szállított hardver-, és szoftver komponensekkel, valamint azok integrációjával és optimalizációjával kapcsolatos.

II.2.5) Értékelési szempontok.

Az alábbiakban megadott szempontok

Minőségi kritérium - Név: A. Az ajánlott rendszer gyorsított számítási partíciójának (GPGPU) Rpeak értéke / Súlyszám: 21

Minőségi kritérium - Név: B. Az univerzális számítási partíció (CPU) és a gyorsított számítási partíció (GPGPU) számoló node-jait befogadó készülékház (enclosure/chassis) befogadóképessége. / Súlyszám: 16

Minőségi kritérium - Név: C. Az univerzális számítási partíció (CPU) és a gyorsított számítási partíció (GPGPU) HPC összekötései rendszerét alkotó egyedi switch modulok portszáma. / Súlyszám: 16

Minőségi kritérium - Név: D. Az adatelemző számítási partíció (Big data) bővíthetősége a processzormagok tekintetében / Súlyszám: 16

Minőségi kritérium - Név: E. A SCRATCH tároló rendszer szekvenciális olvasás esetén mért sávszélessége / Súlyszám: 16

Minőségi kritérium - Név: F. Az Ajánlattevő által 2 fő alkalmasságra bemutatott HPC projekt tapasztalattal rendelkező szakember alkalmassági követelményen (36–36 hónapon) felüli összes projekt tapasztalata, (maximum összesen 60 hó többlettapasztalat) / Súlyszám: 15

Ár - Súlyszám: 0

II.2.13) Európai uniós alapokra vonatkozó információk

A beszerzés európai uniós alapokból finanszírozott projekttel és/vagy programmal kapcsolatos. A projekt száma: GINOP 3.1.5-20-2020-00001

II.2.14) További információk

1./ Ajánlatkérő a II.2.5) pontjában előadottakkal kapcsolatban előadja, hogy az ajánlatok értékelési szempontja a Kbt. 76. § (2) c) pontja alapján a legjobb ár-érték arány figyelemmel a 76. § (4) bekezdésére, amely alapján Ajánlatkérő az ár elemet 3 138 582 677 HUF + áfa rögzített értéken megadja, és az ajánlatok értékelése az alábbi egyéb értékelési szempontok alapján történik.

2./ Az értékelés során adható pontszám alsó és felső határa: 0–100; Az értékelés módszere részszerpontonként:

A. Az ajánlott rendszer gyorsított számítási partíciójának (GPGPU) Rpeak értéke

Az ajánlatkérő számára az az ajánlat kedvezőbb, amelyikben az ajánlott rendszer gyorsított számítási partíciójának (GPGPU) Rpeak értéke magasabb. A legjobb, azaz a legmagasabb értéket tartalmazó ajánlat a maximum pontszámot (P max) kapja. A többi ajánlat pontszáma az egyenes arányosítással kerül meghatározásra.

B. Az univerzális számítási partíció (CPU) és a gyorsított számítási partíció (GPGPU) számoló node-jait befogadó készülékház (enclosure/chassis) befogadóképessége.

Ajánlatkérő számára a GPGPU és a CPU partíció esetén kedvezőbb a magasabb integráltságú (egy készülékházban több számoló node-ot tartalmazó) rendszer. Az értékelés módszere pontkiosztás.

Ha az ajánlatban szereplő univerzális számítási partíció (CPU) ÉS a gyorsított számítási partíció (GPGPU) számoló node-jait befogadó készülékház (enclosure/chassis) is legalább 16 compute node befogadását támogatja, akkor az ajánlat 100 pontot kap, ha a CPU vagy a GPGPU kevesebb mint 16 compute node befogadását támogatja, akkor az ajánlat 0 pontot kap.

C. Az univerzális számítási partíció (CPU) és a gyorsított számítási partíció (GPGPU) HPC összeköttetési rendszerét alkotó egyedi switch modulok portszáma.

Ajánlatkérő számára a GPGPU és a CPU partíciók esetén kedvezőbb az olyan HPC összeköttetési rendszer, amely kevesebb darabszámú de nagyobb port-számú, a számoló node-okat is befogadó készülékházba (enclosure/chassis) integrált switch modult tartalmaz. Az értékelés módszere pontkiosztás.

Ha az univerzális számítási partíció (CPU) ÉS a gyorsított számítási partíció (GPGPU) HPC összeköttetési rendszerét alkotó integrált egyedi switch modulok mindegyike legalább 64 db 200 Gbit/s kapcsolattal rendelkezik, akkor az ajánlat 100 pontot kap, ha a CPU vagy a GPGPU kevesebb mint 64 db 200 Gbit/s kapcsolattal rendelkeznek, akkor az ajánlat 0 pontot kap.

D. Az adatelemző számítási partíció (Big Data) bővíthetősége a processzormagok tekintetében.

Ajánlatkérő számára kedvezőbb, ha az adatelemző számítási partíció (Big Data) jól bővíthető processzormagok tekintetében. Az értékelés módszere az egyenes arányosítás.

Ha az ajánlatban szereplő adatelemző számítási partíció (Big Data) a processzormagok tekintetében (a magok natív órajelfrekvenciája >3GHz és processzor foglalatonként kevesebb, mint 20 fizikai mag) összesen 500 magig, vagy afelett bővíthető, akkor az ajánlat 100 pontot kap, ha összesen 200 magig bővíthető, akkor az ajánlat 0 pontot kap. A 200 mag alatti ajánlat érvénytelen. A többi ajánlat pontszáma az egyenes arányosítással kerül meghatározásra.

E. A SCRATCH tároló rendszer szekvenciális olvasás esetén mért sávszélessége.

Ajánlatkérő számára kedvezőbb, ha az ajánlatban szereplő SCRATCH tároló rendszer szekvenciális olvasás esetén mért sávszélessége magasabb. Az értékelés módszere az egyenes arányosítás.

Ha az ajánlatban szereplő SCRATCH tároló rendszer szekvenciális olvasás esetén mért sávszélessége legalább 300 GB/sec, akkor az ajánlat 100 pontot kap, ha az ajánlatban szereplő SCRATCH tároló rendszer szekvenciális olvasás esetén mért sávszélessége 150 GB/s, akkor az ajánlat 0 pontot kap. A 150 GB/s sávszélesség alatti ajánlat érvénytelen. A többi ajánlat pontszáma az egyenes arányosítással kerül meghatározásra.

F. Az Ajánlattevő által 2 fő alkalmasságra bemutatott HPC projekt tapasztalattal rendelkező szakember alkalmassági követelményen (36–36 hónapon) felüli összes projekt tapasztalata (maximum összesen 60 hó többlettapasztalat).

Ajánlatkérő számára kedvezőbb, ha a teljesítésbe bevont szakemberek mindegyike a III.1.3) M2. pontban meghatározott minimum követelményeken felül folyadékhűtéses HPC rendszerek telepítésében és rendszertámogatásában jelentős gyakorlattal rendelkezik.

Az értékelés szempontjából az alkalmasság megállapításához szükséges mértéken felüli (36–36 hónap) és nullától a két szakember többlettapasztalatát tekintve összesen maximum 60 hónapnyi – folyadékhűtéses HPC rendszerek telepítésében és rendszertámogatásában szerzett – gyakorlat vehető figyelembe, amelyet mindkét teljesítésbe bevont szakember igazolni tud. A – folyadékhűtéses HPC rendszerek telepítésében és rendszertámogatásában szerzett – gyakorlatot minden személynek hónap pontossággal kell megadnia és igazolnia.

3./ Ajánlatkérő a II.2.7) pontban megjelölt időtartammal kapcsolatban előadja, hogy a teljesítés időtartama a szerződés hatálybalépésétől számított 360 naptári nap és a szerződés az abban foglalt kötelezettségek maradéktalan teljesítéséig, de legfeljebb a Projekt fizikai befejezésének időpontjaként megjelölt időpontig marad hatályban.

III.2.2) A szerződés teljesítésével kapcsolatos feltételek:

(...)

A szerződés európai uniós alapokból finanszírozott projektből valósul meg, a projektazonosító GINOP 3.1.5-20-2020-00001. A támogatás intenzitása: 100,000000 %

8. Az ajánlatkérő a felhívás mellé dokumentációt is készített, melynek 11. pontjában részletesen meghatározta az A.-F. részszerzőpontok tartalmát, az értékelés során alkalmazott módszert, és a pont kiosztás feltételeit.

9. A dokumentáció tartalmazta a beszerzés tárgyára vonatkozó részletes műszaki követelményeket meghatározó Műszaki leírást, a Gép-Ház Mérnökiroda Kft. által készített tervdokumentációt, az IO benchmark eljárást részletező leírást, valamint egyéb adatlapokat és formanyomtatványokat, továbbá a szuperszámítógépen és részegységein felül a teljesítés helyszínén elhelyezendő IT berendezések listáját.

10. A műszaki leírásban az ajánlatkérő a beszerzés tárgyára vonatkozó általános követelmények között – egyebek mellett – az alábbiakat rögzítette:

„3.1.1. A kiépítendő szuperszámítógép hardver infrastruktúra két fő részből áll:

1. adatfeldolgozási (számítási) HPC infrastruktúra
2. adattárolási (storage) infrastruktúra

Az adatfeldolgozási és adattárolási infrastruktúra architektúráját úgy kell megtervezni, méretezni és kialakítani, hogy ezek egymáshoz teljesítményben, kapacitásban és technológiában illeszkedjenek, az esetlegesen eltérő teljesítményű eszközök ne korlátozzák egymás teljesítményét.

A szállított eszközökhöz kapcsolódó telepítési, integrációs, tréning és támogatási szolgáltatások a beszerzés részét képezik, azok teljesítése is szükséges.

A rendszerrel szemben elvárás, hogy transzparens, egységes, integrált és osztott felhasználói környezetet biztosítson a felhasználók és az adminisztrátorok számára az összes lejjebb felsorolt számítási- és adattároló rendszerhez. A majdani nyertes Ajánlattevő által kiépített rendszerrel szemben elvárás, hogy legalább 2000 bejelentkezett aktív felhasználó és 15 adminisztrátor tevékenységét biztosítsa egy időben.

A megajánlott partíciók számítási teljesítményét Rpeak-ben kell megadni, az Rpeak értékeit az alábbi módszer szerint kell kiszámítani:

- CPU partíció esetén: $R_{peak} \text{ (Pflops)} = \langle \text{betöltött CPU foglalatok száma} \rangle * \langle \text{CPU foglalatankénti CPU magok száma} \rangle * \langle \text{CPU alap órajel frekvenciája GHz-ben} \rangle * \langle \text{lebegőpontos műveletek száma órajel ciklusonként} - \text{AVX2 utasításkészlet figyelembe vételével} \rangle / 1\,000\,000$
- GPGPU és MI partíció esetén: $R_{peak} \text{ (Pflops)} = \langle \text{betöltött CPU foglalatok száma} \rangle * \langle \text{CPU foglalatankénti CPU magok száma} \rangle * \langle \text{CPU alap órajel frekvenciája GHz-ben} \rangle * \langle \text{lebegőpontos műveletek száma órajel ciklusonként} - \text{AVX2 utasításkészlet figyelembe vételével} \rangle / 1\,000\,000 + \langle \text{GPU-k száma} \rangle * \langle \text{Rpeak FP64 Tensor Core (Pflops)} \rangle$

A partíciók megadott Rpeak értékei nem haladhatják meg az Rmax értékek 180%-át, amelyeket a Linpack benchmark aktuális verziójával kell lemérni (a mérés pontos körülményei kapcsán lásd az 1. Függelék).

3.1.2. Az architektúra elemei:

A következőkben ismertetett egységek az Ajánlatkérő által meghatározott logikai elemek. A teljesítés során minden logikai elem funkcióját meg kell valósítani és ezt az ajánlatban be kell mutatni. Az ajánlat elnevezésekben eltérhet ettől, de minden funkciónak az elvárt paraméterekkel való megvalósítása elvárás, és a lent felsorolt logikai egységeket az ajánlattal megfeleltetni szükséges.

Az ajánlat része egy tételes pontos gyártmányt, típust és verziót, valamint mennyiséget tartalmazó hardver és szoftverlista, valamint egy részletes leírás a komponensek összefüggéseiről.

Komponens	Ha az eszközöket másik rackben helyezi el, a rackek sorszámjai (sorszám(ok))	Rackenként igényelt erősáramú csatlakozók száma (db)	erősáramú csatlakozók típusa (Nemzetközi típusszám, feszültség, max. áram)	álpadló terhelés (kg/m ²)	energia felvétel szabályozható (I/N)	Szükséges területigény, szerelési térrel együtt, együttes telepítés esetén (nm)
CPU partíció:						
GPGPU partíció:						
MI partíció:						
Big Data partíció:						
SCRATCH tároló:						
PROJECT tároló:						
INFRA tároló:						
Szalagkönyvtár:						
Hálózat:						

13. Az ajánlatkérő 2021. április 8-án megtartotta az ajánlatok bontását melynek. 2 db ajánlat érkezett, melyek felolvasólapján az alábbi megajánlások kerültek rögzítésre:

Az Areus Infokommunikációs Zrt. ajánlata:

- A. Az ajánlott rendszer gyorsított számítási partíciójának (GPGPU) Rpeak értéke: 4
- B. Az univerzális számítási partíció (CPU) és a gyorsított számítási partíció (GPGPU) számoló node-jait befogadó készülékház (enclosure/chassis) befogadóképessége: 16
- C. Az univerzális számítási partíció (CPU) és a gyorsított számítási partíció (GPGPU) HPC összekötetési rendszerét alkotó egyedi switch modulok portszáma: 64
- D. Az adatelemző számítási partíció (Big data) bővíthetősége a processzormagok tekintetében: 576
- E. A SCRATCH tároló rendszer szekvenciális olvasás esetén mért sávszélessége: 300
- F. Az Ajánlattevő által 2 fő alkalmasságra bemutatott HPC projekt tapasztalattal rendelkező szakember alkalmassági követelményen (36-36 hónapon) felüli összes projekt tapasztalata, (maximum összesen 60 hó többlet tapasztalat): 0

A 4iG Nyrt. és a Delta Systems Kft. közös ajánlattevők ajánlata:

- A. Az ajánlott rendszer gyorsított számítási partíciójának (GPGPU) Rpeak értéke: 4
- B. Az univerzális számítási partíció (CPU) és a gyorsított számítási partíció (GPGPU) számoló node-jait befogadó készülékház (enclosure/chassis) befogadóképessége: 16
- C. Az univerzális számítási partíció (CPU) és a gyorsított számítási partíció (GPGPU) HPC összekötetési rendszerét alkotó egyedi switch modulok portszáma: 64
- D. Az adatelemző számítási partíció (Big data) bővíthetősége a processzormagok tekintetében: 576
- E. A SCRATCH tároló rendszer szekvenciális olvasás esetén mért sávszélessége: 300
- F. Az Ajánlattevő által 2 fő alkalmasságra bemutatott HPC projekt tapasztalattal rendelkező szakember alkalmassági követelményen (36-36 hónapon) felüli összes projekt tapasztalata, (maximum összesen 60 hó többlet tapasztalat): 60

14. Az ajánlatkérő 2021. május 10-én feltöltötte az eljárás összegezését az EKR-be, melyben az eljárást eredményesnek nyilvánította, mindkét ajánlatot érvényesnek bírálta el, az eljárás nyertesének a 4iG Nyrt. és a Delta Systems Kft. közös ajánlattevőket nevezte meg.

15. Az ajánlatkérő 2021. május 20-án utóellenőrzés céljából megküldte a közbeszerzési dokumentumokat a Miniszterelnökség Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkárságának (a továbbiakban: KFF). Az ajánlatkérő 3 alkalommal, 2021. május 28-án, június 22-én és július 2-án hiánypótlás keretében további dokumentumokat és nyilatkozatot nyújtott be.

Az ellenőrző szerv azon kérdésére, miszerint az ajánlatkérő miért 3.138.582.677.-Ft összegben rögzítette az ár elemet, miközben a beszerzés becsült értékét 3.289.854.000.-Ft-ban határozta meg, az alábbi válasz érkezett:

„A megjelölt összeg a hatályos TSZ [Támogatási szerződés] alapján rendelkezésre álló fedezet a GINOP-3.1.5 projektben. Rögzített ár esetén 100 %-os EU finanszírozás valósulhat meg (elkerülve a hazai forrás bevonását), valamint ez biztosítja az értéket a pénzért elv maradéktalan teljesülését is, ugyanis a rendelkezésre álló forrásból az elérhető legnagyobb kapacitású és legjobb HPC szerezhető be.

A Kbt. 2. § (4) bekezdése szerint az ajánlatkérőnek a közpénzek felhasználásakor a hatékony és felelős gazdálkodás elvét szem előtt tartva kell eljárnia.

Ajánlatkérő az ár elemet valóban rögzítette, ezzel több mint 150 millió forintos megtakarítást elérve a központi költségvetés részére az eljárás becsült értékének meghatározásához alapul vett indikatív ajánlati árhoz képest.”

16. 2021. június 7-én az ajánlatkérő megkötötte a közbeszerzési szerződést a nyertes ajánlattevőkkel.

17. 2021. július 8-án a KFF támogató tartalmú jelentést állított ki a közbeszerzésről.

18. Ugyanaznap, 2021. július 8-án a KFF szabálytalansági gyanúbejelentést küldött a kezdeményezőnek a tárgyi közbeszerzési eljárásról, az ajánlati árelemnek a Kbt. 76. § (4) bekezdése szerinti rögzített értéken történő megadásával összefüggésben.

19. 2021. augusztus 18-án a kezdeményezőnél megindult a szabálytalansági eljárás.

A hivatalbóli kezdeményezés

20. A hivatalbóli kezdeményező mint a Kbt. 152. § (1) bekezdés g) pontja szerinti szervezet 2021. augusztus 24-én benyújtotta, majd a 2021. augusztus 31-i hiánypótlásában, valamint a 2021. szeptember 20-án előterjesztett írásbeli észrevételében pontosította, módosította a Döntőbizottság hivatalbóli eljárásának megindítására irányuló kezdeményezését.

21. A kezdeményező annak megállapítását kérte, hogy azáltal, hogy az ajánlatkérő az értékelés során a Kbt. 76. § (4) bekezdését alkalmazta, megsértette a Kbt. 2. § (4) bekezdése szerinti, hatékony és felelős közpénzfelhasználás alapelvét. Indokolásában előadta, hogy az informatikai eszközök piaca nagyon nagy szórást mutat a termékek árában, amelyet jelentősen befolyásol az eszköz teljesítménye, műszaki paraméterei, márkája, generációja. A meghatározott minimális műszaki paraméterek a rögzített értékhez képest egy lényegesen alacsonyabb árat képviselnek, így, ha a minimális követelményekhez közelítő ajánlatot

tesznek, akkor az is a rögzített értéknek megfelelően került volna kifizetésre, csak úgy, mint a jóval magasabb műszaki tartalommal bíró megajánlások. Ezen kívül a közbeszerzés tárgyát és volumenét alapul véve egy eleve korlátozott számú potenciális ajánlattevői körrel lehetett számolni már a kiírás időpontjában is, így mindenféleképpen indokolt lett volna a versenyt az értékelt műszaki paraméterek mellett az árra is kiterjeszteni, különös tekintettel arra, hogy a beszerzés tárgyának nincs egy kialakult piaci ára.

Az ajánlatkérőnek úgy kell a rögzített érték vonatkozásában meghatároznia az értékelési résszempontokat, hogy annak tekintetében versenyhelyzet alakulhasson ki a gazdasági szereplők között. Erre úgy került sor, hogy a rögzített értéket nem a minimálisan teljesítendő, hanem a maximális pontszámmal értékelt műszaki tulajdonság alapján határozta meg. Hangsúlyozta, hogy a gazdasági szereplők döntéseiket gazdaságossági szempontok alapján hozzák meg. Az eljárás során ajánlatot adó mindkét gazdasági szereplő a legnagyobb pontszámmal értékelt műszaki követelményeknek megfelelő rendszert ajánlotta meg. Márpedig ez csak abban az esetben érte meg az ajánlattevőknek, ha az ajánlatkérő által meghatározott összeghez képest, annak megajánlása is hasznot hozott nekik. A kezdeményező szerint az eljárásban érdekelt gazdasági szereplőket csak az „motiválhatta” a magasabb műszaki tartalom megajánlásában, hogy kizárólag annak tekintetében döntött el, hogy ki lesz a nyertes ajánlattevő. Az ajánlatok érvényességéhez szükséges műszaki tartalom tulajdonságaiban jelentősen elmarad a maximális pontszámmal értékelt rendszertől.

Fentiekre tekintettel az ajánlatkérő által meghatározott értékelési szempontrendszer nem alkalmas a hatékony és felelős közpénzfelhasználás alapelveinek biztosítására, mivel a jelen eljárásban szinte azonos műszaki tartalommal érkezett ajánlatok közötti versenyt, csak a szakemberek többlettapasztalata (F értékelési szempont) döntötte el. Holott a rendszer értékét jelentősen befolyásolja az egyes részegységek márkája, verzió száma, így ez megjelenik az árképzés során is. Ajánlatkérő azzal, hogy alkalmazta a Kbt. 76. § (4) bekezdését, lehetőséget teremtett arra, hogy az általa meghatározott értékhez képest egy alacsonyabb árat képviselő rendszer is megajánlásra kerülhessen, így olyan beruházás finanszírozását biztosította volna a támogatásból, amely nem tette lehetővé a piaci ár érvényesülését.

22. A kezdeményező az álláspontját a 2021. szeptember 20-án előterjesztett észrevételében akként pontosította, módosította, hogy nem a Kbt. 76. § (4) bekezdésének alkalmazhatóságát vitatja, hanem annak a jelen ügyben alkalmazott módját. Az ajánlatkérő a becsült értéket három indikatív árajánlat bekérésével határozta meg, amely során a középső (nem a számtani átlag szerinti) árat adó gazdasági szereplő 3.289.854.000.- Ft összegű indikatív árajánlatát jelölte meg fedezetként és egyben a Kbt. 76. § (4) bekezdésének alkalmazásához szükséges rögzített értéként is.

A kezdeményező szerint az ajánlatkérőnek a Kbt. 76. § (4) bekezdésének alkalmazásakor a piacon kínált legalacsonyabb árat kellett volna meghatároznia rögzített értéként, az ahhoz kapcsolódó legmagasabb műszaki tartalommal, mivel csak ebben az esetben lett volna biztosított a verseny a minőségi szempontok körében. Azáltal, hogy az ajánlatkérő nem a legalacsonyabb árat választotta ki a becsült érték meghatározása során, lehetővé tette, hogy ugyanazt a minőséget egy olcsóbban kínáló gazdasági szereplő magasabb áron is megajánlhassa. Az ár szempont versenyének hiányában nem állapítható meg, hogy az egyes ajánlattevők árakkal kizárólag a fedezet mértékének megfelelő műszaki tartalommal tettek ajánlatot, vagy azt meghaladó műszaki és ár értékekkel versenyeztek.

23. A hiánypótlással kiegészített kezdeményezésben a hivatalbóli kezdeményező a jogséértésről való a tudomásszerzésének időpontját a Kbt. 152. § (2a) bekezdése alapján jelölte meg. Közölte, hogy a szabálytalansági eljárás 2021. augusztus 18-án indult, így ez a nap hivatalbóli kezdeményező tudomásszerzésének időpontja.

A 2021. szeptember 20-án benyújtott észrevételében a kezdeményező már arra hivatkozott, hogy az ügyben a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 109. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazására került sor, figyelemmel a 301/2018. (XII. 27.) Korm. rendelet 27/A. §-ban foglaltakra, így a közbeszerzési eljárás dokumentumait támogathatósági, elszámolhatósági, valamint műszaki szempontból hivatalbóli kezdeményező (irányító hatóság), közbeszerzési-jogi szempontból a közbeszerzésekért felelős miniszter ellenőrizte az ellenőrzés lefolytatásához szükséges valamennyi dokumentum kézhezvételét követően. A kezdeményező az ajánlatkérő által 2021/05/02604/Á (EKR000091642021) számon felcsatolt dokumentumokat kizárólag műszaki, elszámolhatósági, támogathatósági szempontból vizsgálta, mely vizsgálat során a pályázati felhívásnak, a támogatási kérelemnek, illetve a támogatási szerződésnek és módosításainak történő megfelelést ellenőrizte. Ebben a szakaszban hivatalbóli kezdeményező a hatáskör megosztás okán közbeszerzési-jogi szempontú vizsgálatot nem végez és nem is végezhet.

Fentiekre tekintettel a közbeszerzési eljárás jogi szempontú ellenőrzését ajánlatkérő 2021. június 9-én kezdeményezte az EPTK felületen, amelyet az arra hatáskörrel rendelkező szerv, a KFF végzett el. A KFF az ellenőrzését 2021. július 8-án zárta le, mely napon tájékoztatta hivatalbóli kezdeményezőt az általa feltárt jogsértésről. A kezdeményező csak a KFF által küldött szabálytalansági gyanúbejelentőből értesült az ellenőrzés eredményeként megállapított jogsértésről. Hangsúlyozta, hogy a közbeszerzési eljárás dokumentumainak az elektronikus pályázatkezelő felületre történő feltöltése nem tekinthető automatikusan az Irányító Hatóság, így hivatalbóli kezdeményező tudomásszerzésének, ezt semmilyen jogszabály nem támasztja alá. A kezdeményező csak a KFF szabálytalansági gyanúbejelentőjének beérkezését követően került abba a helyzetbe, hogy tudomást szerzett a „Szuperszámítógép és tárolók szállítása” tárgyú közbeszerzési eljárásban vélelmezett jogsértésről (2021. július 08.), mely dátum és a jogorvoslati eljárás kezdeményezése (2021. augusztus 24.) között nem telt el 90 nap, így hivatalbóli kezdeményező eljáráskezdeményezésére nyitva álló határideje megfelelt a Kbt. 152. § (2) bekezdésében foglaltaknak is.

Az ajánlatkérő észrevétele

24. Az ajánlatkérő az írásbeli észrevételében elsődlegesen a kezdeményezés elkészttségére hivatkozott, és kérte a jogorvoslati eljárás megszüntetését. Az ajánlatkérő 2021. május 20. napján rendelkezésre bocsátotta az eljárás teljes iratanyagát közvetlenül az EKR-ből - az ellenőrzést végző szervezetek számára az Európai Unió források ellenőrzésére szolgáló EPTK rendszerben, a kezdeményező tényleges tudomásszerzésének időpontja tehát 2021. május 20. napja volt. A jogorvoslati eljárás kezdeményezésére nyitva álló 90 napos határidő 2021. augusztus 18. napján lejárt, a jogorvoslati kezdeményezésével a kezdeményező elkésztett, figyelemmel arra, hogy a hivatalbóli kezdeményezés ezt követően, 2021. augusztus 24. napján került benyújtásra a Döntőbizottsághoz.

25. Az ajánlatkérő érdemben a jogsértés hiányának megállapítását kérte, álláspontja szerint jogszerűen alkalmazta a Kbt. 76. § (4) bekezdését. A Kbt. 76. § (4) bekezdés szerint a legjobb ár-érték arányt megjelenítő szempontrendszer alkalmazható úgy is, hogy az abban szereplő ár vagy költség elemet az ajánlatkérő egy rögzített értéken megadja, és az ajánlattevők az egyéb értékelési szempontok tekintetében versenyeznek egymással. Mivel a Kbt. ad lehetőséget, azaz feltétel nélkül és kifejezetten megengedi/lehetővé teszi a rögzített ár alkalmazását, azzal, hogy ebben az esetben az ajánlattevők az egyéb értékelési szempontok tekintetében versenyeznek egymással.

Az ajánlatkérő kifejezetten figyelmet fordított arra, hogy az ár szempont rögzített értéken történő meghatározása mellett a központi költségvetés részére is jelentős megtakarítás

realizálódjon, mivel azonos műszaki tartalom mellett az indikatív ajánlatokban foglalt piaci áraknál jelentősen alacsonyabb fedezetet határozott meg. A rögzített ár elemre vonatkozó előírása tehát teljes mértékben megfelel a Kbt. fenti rendelkezésének, mely előírás alkalmazásához sem az irányelv, sem a Kbt., sem a nagykommentár, sem egyéb jogalkalmazást segítő eszköz sem fűzi az indokolási kötelezettséget, az szabadon alkalmazható, ahhoz korlátozó előírásokat nem rendel.

26. A kezdeményező által állított alapelvi jogsérelem kapcsán az ajánlatkérő hivatkozott a kialakult közbeszerzési joggyakorlatra, és hangsúlyozta, hogy a következetes döntőbizottsági és bírósági ítélezési gyakorlatnak megfelelően egyértelműen megállapítható, hogy a jelen eljárásban alapelvi jogsértés nem merült fel, nem sértette meg a Kbt. 2. § (4) bekezdésének rendelkezéseit, figyelemmel arra, hogy az ajánlatok értékelése során a Kbt. kifejezett – irányelv alapján átültetett – tételes rendelkezések engedélye alapján alkalmazta a közbeszerzési eljárásban a legjobb ár-érték arányt megjelenítő szempontrendszert oly módon, hogy az ár elem rögzített értéken meghatározásra került.

27. Az előírásának műszaki indokaként az ajánlatkérő előadta, hogy a szuperszámítógépek (High Performance Computing, HPC) felhasználásuk céljában és ezzel összefüggésben felépítésükben, telepítésükben, üzemeltetésükben, támogatásukban lényegesen eltérnek a nagyteljesítményű vállalati szerverektől. A HPC-k nem egy konkrét informatikai feladat megoldására kerülnek létesítésre, hanem az adott ország kutatási alap infrastruktúrájának elemeként szabadon felhasználhatóak számos feladat megoldására.

A világon jelenleg működő HPC-eket többek között a különböző anyagtudományi, fizikai, biológiai, kémiai, gyógyszeripari és virológiai kutatásokban használják, de érintettek az orvostudománnyal foglalkozó, agrár, matematikai vagy űrfizikai kutatási projektek is. A hazai HPC adatbázisban közel 40 tudományterület van, beleértve az alap természettudományokat. Az alap tudományterületek szinte mindegyike rendelkezik olyan speciális, számításos alterülettel, amelyek fejlődésében a HPC használatának kiemelt szerepe lehet. A HPC felhasználási területe rendkívül komplex, a HPC-k használatába bevonható tudományos műveletek, folyamatok száma meghatározhatatlan, felülről nyitott. Ezt támasztják alá az alábbi, pusztán példálózó jelleggel említett HPC felhasználással érintett kutatási tárgykörök és intézetek:

- szerkezeti hibák vizsgálata atomi szintű számítógépes szimulációval galliumnitridben (fizika, érintett felhasználó: Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem)
- nem-egyensúlyi fázisátalakulások vizsgálata (fizika, érintett felhasználó: Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézet)
- a nagyfejű csajkó géneexpressziójának vizsgálata az utódgondozó viselkedés szempontjából (biológia, érintett felhasználó: Debreceni Egyetem)
- gyógyszerjelölt molekulák kötési termodinamikájának számítása szerkezeti alapon (biológia, érintett felhasználó: Pécsi Tudományegyetem)
- elektrontranszfer folyamatok ab inició molekuladinamikai vizsgálata (kémia, érintett felhasználó: Eötvös Loránd Tudományegyetem)
- új frusztrált Lewis sav-bázis párok tervezése kvantumkémiai módszerekkel (kémia, érintett felhasználó: MTA Természettudományi Kutatóközpont)

A jelenlegi magyarországi HPC felhasználásokról a https://hpc.kifu.hu/hu/hpc_felhasznalas oldalon található további részletesebb információk.

28. A HPC-k tehát olyan – az informatikai piacon napi használatban lévő informatikai eszközökhöz nem hasonlítható – innovációs eszközök, amelyek az elérhető legnagyobb számítási kapacitás biztosításával támogatják, illetve felgyorsítják bármely számításokat

igénylő tudományterület fejlődését. A HPC-k használata fokozhatja az érintett piaci szektorok versenyképességét is így előre nem rögzíthető a velük szemben elvárt teljesítmény igény maximuma.

Az érintett szektorok versenyképességét meghatározó innovációs sebesség a HPC-k teljesítményének függvénye, emiatt jellemző, hogy a HPC kapacitáit a számítási teljesítmény maximumán használják ki az egyes feladatok elvégzésénél, azaz minél nagyobb számítási kapacitással rendelkezik egy adott HPC, annál rövidebb idő alatt tudja elvégezni az adott feladatot és így egységnyi idő alatt a nagyobb számítási kapacitású HPC több művelet elvégzésére képes. A működési környezet tehát teljesítmény- és sebességkoncentrált, ami meghatározza a HPC-k rendeltetészerű működésének a lényegét is. Speciális, erre a célra kifejlesztett hardver és szoftver elemeket is tartalmaznak, és a maximális számítási teljesítmény elérése érdekében az architektúrájuk is különböző. A HPC rendszerek sajátja, hogy teljesítményük korlátlanul skálázható, amelyet a masszívan párhuzamos felhasználás és a folyamatos sorbanállás alapú ütemezés miatt hatékonyan teljesen ki lehet tölteni kutatási feladatokkal, így a teljesítményükkel arányosan nő a kutatási képességük. A beszerzésük során tehát a HPC-k funkcionális működésével szemben támasztott felhasználói igények természetéből következően arra kell törekedni, hogy a rendelkezésre álló fedezetből minél nagyobb teljesítményű gép kerüljön beszerzésre. Ez az oka annak, hogy a világ szuperszámítógépeit pusztán teljesítményük alapján rangsorolják a top500.org listáján. Ha egy szervezet vagy egy gazdasági szereplő egy ilyen rendszer beszerzése mellett dönt, azt egy hosszútávú cél elérése érdekében teszi, ahol a fentebb már említett nagy számítási igényű feladatok ellátásához szeretne lehetőséget biztosítani. A cél az, hogy teljesítményük az elérhető legmagasabb legyen. Az Európai Unió projekt attribútuma, hogy költségvetésük előre meghatározott és felülről zárt, amely szempont az előzővel együtt meghatározta, hogy az ajánlatkérő az eljárásban a Kbt. 76. § (4) bekezdését alkalmazta.

Az elérhető legnagyobb teljesítményű HPC beszerzése érdekében alkalmazta a legjobb ár-érték arányt megjelenítő szempontrendszert úgy, hogy az abban szereplő ár vagy költség elemet az ajánlatkérő egy rögzített értéken megadta, és az ajánlattevők az egyéb értékelési szempontok tekintetében versenyeztek egymással. A Kbt. 76. § (4) bekezdés alkalmazásának szükségessége jelen esetben a beszerzés tárgyából, annak fentebb részletezett műszaki természetéből következik, ez szolgálta a Kbt. 2. § (4) bekezdése szerint megfelelést. Az ajánlatkérő álláspontja szerint ez a módszer biztosította leginkább a hatékony és felelős gazdálkodás elvét, valamint az értéket a pénzért elv maradéktalan teljesülését.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

29. Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárását 2021. február 26-án indította meg, ezért a kezdeményezésben foglaltakra a Kbt. ezen időpontban hatályban volt rendelkezései, míg a jogorvoslati eljárás lefolytatására a kezdeményezés benyújtása idején, 2021. augusztus 24-én hatályos Kbt. eljárásjogi szabályai alkalmazandóak.

30. A Döntőbizottság először az ajánlatkérő elkésztési kifogását vizsgálta meg. Az ajánlatkérő a szubjektív jogorvoslati határidő megtartottságát vitatta, arra hivatkozott, hogy a kezdeményező tévesen jelölte meg a jogsértésről való tudomásszerzésének időpontjaként a szabálytalansági eljárás megindításának napját, azaz 2021. augusztus 18-át. Álláspontja szerint a jelen esetben nincs lehetőség a Kbt. 152. § (2a) bekezdése szerinti törvényi vélelem alapján megállapítani a szubjektív jogorvoslati határidő kezdetét, mivel konkrét adat áll rendelkezésre a tényleges tudomásszerzés időpontjának megállapításához. Az ajánlatkérő a közbeszerzési iratokat – utóellenőrzés céljából – 2021. május 20-án töltötte fel az EPTK-

felületre, ezért a kezdeményező ezen időpontban jutott olyan iratok birtokába, amelyekből a jogsértés ténye megállapítható.

31. A Döntőbizottság ténszerűen rögzíti, hogy a kezdeményező a jogsértés tudomására jutásának időpontját a jogorvoslati eljárás során, a 2021. szeptember 20-án benyújtott írásbeli észrevételében módosította. Ezúttal már nem a Kbt. 152. § (2a) bekezdése szerinti törvényi vélelemre alapította, hanem annál korábbi, a tényleges tudomásszerzésének időpontjához kötötte a jogorvoslati határidő kezdetét, figyelemmel az utóellenőrzésben résztvevő szervezetek feladatkörére, az ellenőrzés során rendelkezésére álló adatokra és a KFF utóellenőrzési eljárásának lezárására. Erre tekintettel tudomásszerzési időpontként a szabálytalansági gyanúbejelentés napját, 2021. július 8. napját jelölte meg, amely időponttól számított 90 napon belül terjesztette elő a hivatalbóli kezdeményezést.

32. A Kbt. 152. § (1) bekezdés g) pontja szerint:

(1) a Döntőbizottság hivatalból indított eljárását a következő szervezetek vagy személyek kezdeményezhetik, ha a feladatkörük ellátása során a közbeszerzésekről szóló törvénybe, illetve a közbeszerzésekről szóló törvény felhatalmazása alapján alkotott rendeletbe ütköző magatartás vagy mulasztás jut tudomásukra:

g) a közbeszerzéshez támogatást nyújtó, illetve a támogatás felhasználásában jogszabály alapján közreműködő szervezet.

33. A Kbt. 152. § (2) bekezdése szerint:

(2) A Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását az (1) bekezdés a)-f) pontja, h)-i) pontja és k)-l) pontja szerinti személy vagy szervezet a jogsértés tudomásra jutásától számított hatvan napon belül, az (1) bekezdés g), j), m) és n) pontja szerinti szervezet vagy személy a jogsértés tudomásra jutásától számított kilencven napon belül, de

a) legkésőbb a jogsértés megtörténtétől számított három éven belül,

b) közbeszerzési eljárás mellőzésével történt beszerzés esetén az a) ponttól eltérően a szerződés megkötésének időpontjától vagy, ha ez nem állapítható meg, akkor a szerződés teljesítésének bármelyik fél által történt megkezdésétől számított legfeljebb öt éven belül, vagy

c) támogatásból megvalósuló beszerzés esetén az a) és b) ponttól eltérően az adott támogatás folyósítására és felhasználására vonatkozó jogszabályban előírt iratmegőrzési kötelezettség időtartamán belül, de legalább a jogsértés megtörténtétől - közbeszerzési eljárás mellőzésével történt beszerzés esetén a szerződés megkötésének időpontjától, vagy ha ez nem állapítható meg, akkor a szerződés teljesítésének bármelyik fél által történt megkezdésétől - számított öt éven belül kezdeményezheti.

32. A Döntőbizottság rögzíti, hogy a tárgyban közbeszerzési eljárást a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanácsról, valamint a Digitális Kormányzati Ügynökség Zártkörűen Működő Részvénytársaság és a kormányzati informatikai beszerzések központosított közbeszerzési rendszeréről szóló 301/2018. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 301/2018/R.) 13. § (1) bekezdés a) pontja alapján az ajánlatkérő javára a Digitális Kormányzati Ügynökség Zrt. (a továbbiakban: DKÜ) folytatta le.

33. A 301/2018/R. 27/A. §-a szerint a 13. § (1) bekezdés a) pontja szerinti beszerzési eljárás, valamint a DKÜ működésével összefüggésben álló beszerzési eljárás, valamint az ezek eredményeképpen megkötött szerződések módosítása esetében a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet előírásait akként kell

alkalmazni, hogy a közbeszerzési eljárással, valamint a szerződésmódosítással összefüggésben csak utólagos ellenőrzés szükséges. (..) A 13. § (1) bekezdés a) pontja szerinti beszerzési eljárás utólagos ellenőrzését a DKÜ az ellenőrzést végző szervezetnél közvetlenül kezdeményezheti.

34. A 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 272/2014/R.) 109. § (1) bekezdése szerint ha a közbeszerzési eljárás, dinamikus beszerzési rendszer ajánlattételi szakasza, valamint a szerződésmódosítás kapcsán utólagos ellenőrzés szükséges, a dokumentumokat támogathatósági, elszámolhatósági, valamint műszaki szempontból az irányító hatóság, közbeszerzési-jogi szempontból a közbeszerzésekért felelős miniszter ellenőrzi az ellenőrzés lefolytatásához szükséges valamennyi dokumentum kézhezvételét követően. Az utólagos ellenőrzés mind a közbeszerzési eljárás, mind a szerződésmódosítás vonatkozásában a 108. §-ban meghatározott eljárási cselekmények megfelelő alkalmazásával történik, azzal az eltéréssel, hogy az utólagos ellenőrzés során a közbeszerzésekért felelős miniszter jelentést állít ki, amely ellen a támogatást igénylő vagy a kedvezményezett a 108. § (8) bekezdése szerint terjesztheti elő részletes írásbeli indokolását, a közbeszerzésekért felelős miniszter további észrevételt nem küld. A közbeszerzésekért felelős miniszter egyet nem értése esetén dönt a szabálytalansági eljárás kezdeményezéséről, és a megítélése szerint szabálytalanság megállapítására okot adó közbeszerzési jogsértés esetén jogorvoslati eljárás kezdeményezéséről. Utólagos ellenőrzésre akkor kerül sor, ha a támogatást igénylő vagy a kedvezményezett megszegte a 101-106. §-ban vagy a 108. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét, vagy az utólagos ellenőrzés lefolytatását jogszabály lehetővé teszi, illetve dinamikus beszerzési rendszer ajánlattételi szakaszában és az ennek keretében megkötött szerződések módosítása vonatkozásában. Ha a támogatást igénylő vagy a kedvezményezett megszegte a 101-106. §-ban meghatározott vagy a 108. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét, a közbeszerzésekért felelős miniszter kezdeményezheti a kedvezményezett ellen szabálytalansági eljárás lefolytatását.

35. A Döntőbizottság megállapította, tekintettel arra, hogy a Kbt. 152. § (1) bekezdés g) pontja szerinti szervezet kezdeményezte a Döntőbizottság hivatalbóli eljárását, és a közbeszerzés támogatásból valósult meg, a kezdeményezés benyújtására nyitva álló szubjektív határidőt a Kbt. 152. § (2) bekezdés i) pontja (a jogsértés tudomásra jutásától számított kilencven nap), az objektív határidőt a Kbt. 152. § (2) bekezdésének c) pontja rögzíti.

36. A Döntőbizottság megállapította továbbá, hogy a vizsgált közbeszerzési eljárás utóellenőrzési kötelezettség alá esett, melynek a közbeszerzési-jogi szempontú ellenőrzést nem a kezdeményezői szervezetben működő Irányító Hatóság, hanem a Miniszterelnökség szervezeti keretein belül működő KFF végezte el. Ráadásul, ez utóbbi ellenőrző szerv hiánypótlási felhívására az ajánlatkérő több alkalommal is további, a jogvitában releváns iratokkal, adatokkal egészítette ki az ellenőrzésre átadott közbeszerzési dokumentumokat.

37. A kezdeményező helyesen hivatkozott tehát az ellenőrző szervek közötti hatáskörmegosztás alapján arra, hogy a tényleges tudomásszerzés időpontját nem az utóellenőrzés ajánlatkérői kezdeményezéséhez, hanem az ellenőrzést végző KFF formális eljárásának lezárásával egyidejűleg megtett gyanúbejelentéshez kell kötni. Ennélfogva a kezdeményezői tudomásszerzés, a jogvesztő jogorvoslati határidők kezdő időpontja 2021. július 8. napja, amelytől számítottan a hivatalbóli kezdeményezés a 90 napos szubjektív határidőn belül került előterjesztésre 2021. augusztus 24. napján. Az ajánlatkérő eljárási

kifogása ebből következően nem fogott helyt, a módosított hivatalbóli kezdeményezésben előadottakat a Döntőbizottság érdemben vizsgálta meg.

38. Az érdemi vizsgálat körében a Döntőbizottság áttekintette a releváns jogszabályi rendelkezéseket.

39. A Kbt. 2. § (4) bekezdése szerint az ajánlatkérőnek a közpénzek felhasználásakor a hatékony és felelős gazdálkodás elvét szem előtt tartva kell eljárnia.

40. A Kbt. 76. § vonatkozó előírásai:

(1) Az ajánlatkérő köteles az eljárást megindító felhívásban meghatározni azt a szempontot vagy szempontokat, amelyek alapján a számára - az adott esetben szociális, társadalmi és környezetvédelmi szempontból is - gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot kiválasztja (a továbbiakban: értékelési szempontok).

(2) Értékelési szempontként alkalmazhatóak

a) a legalacsonyabb ár,

b) a legalacsonyabb költség, amelyet az ajánlatkérő által meghatározott költséghatékonysági módszer alkalmazásával kell kiszámítani, vagy

c) a legjobb ár-érték arányt megjelenítő olyan - különösen minőségi, környezetvédelmi, szociális - szempontok, amelyek között az ár vagy költség is szerepel.

(3) A legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontok vonatkozhatnak különösen az alábbiakra:

a) minőség, műszaki érték, esztétikai és funkcionális tulajdonságok, valamennyi felhasználó számára való hozzáférhetőség, hátrányos helyzetű munkavállalók alkalmazása és egyéb szociális, környezetvédelmi és innovatív tulajdonságok, forgalmazási feltételek, vevőszolgálat és műszaki segítségnyújtás, pótalkatrészek biztosítása, készletbiztonság, a teljesítés időpontja, időszaka;

b) a szerződés teljesítésében részt vevő személyi állomány szervezettsége, képzettsége és tapasztalata, ha a személyzet minősége jelentős hatással lehet a szerződés teljesítésének színvonalára.

(4) A legjobb ár-érték arányt megjelenítő szempontrendszer alkalmazható úgy is, hogy az abban szereplő ár vagy költség elemet az ajánlatkérő egy rögzített értéken megadja, és az ajánlattevők az egyéb értékelési szempontok tekintetében versenyeznek egymással.

(6) Az értékelési szempontoknak az alábbi követelményeknek kell megfelelniük:

a) a szerződés tárgyához kell kapcsolódniuk;

b) nem biztosíthatnak önkényes döntési lehetőséget az ajánlatkérőnek, hanem mennyiségi vagy szakmai szempontok alapján értékelhető tényezőkön kell alapulniuk;

c) biztosítaniuk kell a 2. § (1)-(5) bekezdésében foglalt alapelvek betartását;

d) az értékelési szempontok körében nem értékelhető az ajánlattevő szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassága. A (3) bekezdés b) pontjában foglaltak értékelése esetén, ha az eljárásban e körülményekhez alkalmassági feltétel is kapcsolódik, egyértelműen el kell különíteni, hogy mely feltételek képezik a teljesítéshez minimálisan szükséges elvárást (alkalmassági követelmény), és melyek jelentik ezen felül az értékeléskor figyelembe vett tényezőket;

e) nem eredményezhetik ugyanazon ajánlati tartalmi elem többszöri értékelését.

(9) Ha az ajánlatkérő nem egyedüli értékelési szempontként alkalmazza a legalacsonyabb ár szempontját vagy a 78. § szerinti módszerrel meghatározva a legalacsonyabb költség szempontját, köteles meghatározni

a) a legalacsonyabb költséget vagy a legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontokat és az azok súlyát meghatározó – az értékelési szempont tényleges jelentőségével arányban álló – szorzószámokat (a továbbiakban: súlysúly),

41. A Döntőbizottság tényszerűen rögzíti, hogy a tárgybani közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő Kbt. 76. § (2) bekezdés c) pontja alapján a legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontrendszerrel választotta. Az ajánlati ár mellett 5 minőségi értékelési részsúlyszempontot – 85-ös összsúlyszámmal – a Kbt. 76. § (3) bekezdés a) pontja alapján, további 1 minőségi értékelési részsúlyszempontot – 15-ös súlysúlyszámmal – a Kbt. 76. § (3) bekezdés b) pontja alapján határozott meg. Az ajánlatkérő az ajánlati ár részsúlyszempont súlysúlyszámát 0 értékben határozta meg, ezen értékelési elemet a Kbt. 76. § (4) bekezdése alapján 3.138.582.677.-Ft rögzített értéken adta meg azzal, hogy az ajánlatok értékelése a minőségi szempontok alapján történik.

42. A Döntőbizottság megállapította, hogy a módosított hivatalbóli kezdeményezésben a kezdeményező nem vitatta a Kbt. 76. § (4) bekezdésének alkalmazhatóságát a tárgybani közbeszerzésben, azaz tételes anyagi jogi jogsértésre nem hivatkozott. Nem kifogásolta azt, hogy az ajánlatkérő 0 súlysúlyszámmal, rögzített értéken határozta meg az ajánlati ár értékelési szempontot. A kezdeményező nem kifogásolta továbbá a beszerzés tárgyára vonatkozóan meghatározott műszaki leírást, a műszaki minőségi értékelési szempontok meghatározását, tartalmát, súlysúlyszámát, ennél fogva a beszerzés tárgyára vonatkozó ajánlatkérői beszerzési igény, az ahhoz meghatározott minimumkövetelmények és a többletvállalások értékelése, azaz a műszaki tartalom nem képezhetette a jogorvoslati vizsgálat tárgyát.

43. A Döntőbizottság megállapította továbbá, hogy a kezdeményező az ajánlati árnak nem az adott összegben történő rögzítését kifogásolta, hanem a Kbt. 2. § (4) bekezdése szerinti alapelv, a hatékony és felelős gazdálkodás elvének megsértését, az ellenszolgáltatás értékének megállapítási módszerét sérelmezte, és az állított jogsértést annak nem megfelelőségével indokolta. A kezdeményező úgy érvelt, hogy az ajánlatkérő a beszerzés 3.289.854.000.-Ft becsült értékével egyező összegben rögzítette az ajánlati ár szintjét, holott már a becsült érték megállapításakor sem a legalacsonyabb indikatív árat vette alapul. A kezdeményező szerint ezzel szemben a Kbt. 76. § (4) bekezdésének alkalmazásakor a piacon kínált legalacsonyabb árat kellett volna meghatározni rögzített értéként, az ahhoz kapcsolódó legmagasabb műszaki tartalommal, mivel csak ebben az esetben lett volna biztosított a verseny a minőségi szempontok körében. Azáltal, hogy az ajánlatkérő nem a legalacsonyabb árat választotta ki a becsült érték meghatározása során, lehetővé tette, hogy ugyanazt a minőséget egy olcsóbban kínáló gazdasági szereplő magasabb áron is megajánlhassa.

44. A Döntőbizottság elsődlegesen rámutat arra, hogy egy közbeszerzési eljárásban – akár az ajánlatadási feltételrendszer kialakítása révén – az alapelvek érvényre jutásának sérelme vagy annak veszélye olyan esetben is fennállhat, ha tételes jogszabály megsértése nem állapítható meg.

A Fővárosi Ítéletábrla 3.Kf.27.111/2011/4. számú ítéletével helybenhagyott Fővárosi Bíróság 12.K.32.506/2010/9. számú ítéletében elvi éllel rögzítette, hogy „a közbeszerzési eljárás általános szabályai között kiemelkedő jelentőségűek az eljárás alapelvei, melyek az egész törvényt áthatják. Az alapelvek legfontosabb funkciója, hogy kötelezően megadják a törvény eszmei alapjait a joggyakorlat számára. Ebből következően a közbeszerzési eljárás alanyainak ezeknek megfelelő magatartást kell tanúsítaniuk és a jogvitákat is ezek figyelembevételével kell eldönteniük. Nem elegendő tehát a Kb. tételes szabályainak formális betartása, az ajánlatkérőnek perbeli esetben azt is szem előtt kellett volna tartania, hogy az általa választott

bírálati módszer két ajánlattevő esetén megfelelt-e tartalmilag az egyenlő bánásmód alapelvének”.

A perben a II. fokú bíróság úgy foglalt állást, hogy „a törvényalkotó az alapelvek megfelelő alkalmazását részletszabályok megalkotásával nem segítette. Ennek hiányában is látható, hogy a Kbt. [...] §-ában meghatározott alapelvek hatályosulását célozzák a Kbt. egyes, tételes rendelkezései. A Kbt. alapelvi rendelkezései általános törvényi követelményeket határoznak meg a közbeszerzési eljárás valamennyi résztvevője számára, a közbeszerzési eljárás teljes folyamatában jelen vannak. Az alapelveknek értelemszerűen az egyes tételes jogi rendelkezésekben érvényesülniük kell, a tételes rendelkezés igazodik az általános alapelvi rendelkezésekhez, és nem fordítva. Éppen ezért tekinthet el az alapelvi rendelkezések szerinti jogsértés megállapításától az alperes abban az esetben, ha az tételes rendelkezésben maradéktalanul leképezhető. Ez a hatásmechanizmus fordítottan nem jelentkezik, a Kbt. tételes rendelkezésének való megfelelés nem zárja ki az alapelvi sérelmet, ha az a tételes jog betartását jelentő, jogkövető magatartáshoz képest jelenik meg. Az alapelvek ekként önmagukban (tételes rendelkezés sérelmének megállapítása nélkül) is lehetnek fokmérői a jogszerű eljárásnak. Ha a közbeszerzési eljárás során tanúsított valamilyen magatartás – amely egyébként a Kbt. által szabályozott közbeszerzési eljárási rend része, - a tételes rendelkezéseknek megfelel, de elégtelen arra, hogy valamely alapelvi rendelkezést érvényre juttassa, úgy az alapelvi sérelem megállapítására kerülhet sor”.

45. A Döntőbizottság álláspontja szerint a kezdeményező konzekvensen figyelmen kívül hagyta a közbeszerzés tárgyának meghatározását, és azt a körülményt, hogy az ajánlatkérő nem a legalacsonyabb ár szempontját, hanem a legjobb ár-érték arányt megjelenítő szempontrendszerrel választotta az értékelés szempontjaként. A konkrét közbeszerzési eljárás tárgya nagyteljesítményű számítógépi rendszer szállítása, a kapcsolódó építési, üzembe helyezési és betanítási feladatok teljeskörű ellátásával. Az ajánlatkérő a beszerzés tárgyát képező szuperszámítógép leírására teljesítmény- és funkcionális követelményeket, műszaki jellemzőket határozott meg. Az ajánlattevőknek adott funkciókat teljesítő, és mind a komplex rendszerre, mind az egyes partíciókra előírt minimum teljesítményértékeket produkáló konfigurációra kellett a műszaki ajánlatukat megtenniük. Az ajánlatkérő azt a módszert is megadta, amivel elvégzett mérési adatokat elfogadja annak igazolására, hogy a megajánlott rendszer megfelel az előírt teljesítményértékeknek. Látható az ajánlatkérő egyértelmű törekvése arra, hogy olyan műszaki leírást határozzon meg, amelynek többfajta műszaki megoldással megvalósítható rendszer is megfelel. Nem vitásan, a beszerezni kívánt rendszer komplex rendszer, melyre vonatkozóan kritikus szempont volt a bővíthetőség és a fejleszthetőség, célkitűzés volt a legszélesebb körű, tudományos célú alkalmazhatóság, a kivételesen nagy teljesítmény. Nem volt elvárás az, hogy ugyanazt az eredményt a különböző ajánlattevők azonos elemekből építve, azonos architektúrával, azonos szoftver-licencekkel valósítsák meg. A rendszer teljesítményértékei azonban bármely megoldás megajánlása esetén objektív mérési adatokkal igazolhatók. Az ajánlatadási feltételeknek való megfelelés a bírálat során tehát ellenőrizhető, így a minden konkrétumot nélkülöző kezdeményezői aggály az „egyes részegységek márkája, verziószáma által befolyásolt érték” kapcsán nem foghat helyt, különös figyelemmel arra, hogy a kezdeményező kizárólag az ár meghatározásának módját tartotta problematikusnak. Pusztán az a körülmény, hogy az ajánlati árban nincs verseny, még nem sérti a hatékony gazdálkodás alapelvét, tekintve, hogy ez a lényegi eleme a kezdeményező által sem vitatottan alkalmazható Kbt. 76. § (4) bekezdése szerinti értékelési szempontrendszernek.

46. A kezdeményező által az ajánlati ár meghatározásának jogsértő módjára vonatkozóan előadott indokolás ugyanakkor ténybelileg nem valós, a rendelkezésre álló iratoknak ellentmondó. Az ajánlatkérő ugyanis, amelyről az utóellenőrzés során kifejezetten nyilatkozott is, nem a közbeszerzés becsült értékén (3.289.854.000.-Ft), hanem a kezdeményezővel megkötött Támogatási Szerződésben megállapított értéken rögzítette az ajánlati árat (3.138.582.677.-Ft), amely több, mint 150 millió forinttal alacsonyabb a becsült értéknél, sőt, mintegy 110 millió forinttal kevesebb a legalacsonyabb indikatív árajánlatnál is. Figyelemmel arra, hogy az ajánlatkérő az indikatív ajánlatot a műszaki minimumra kérte, és ez a minimum a kezdeményező állítása szerint is jelentősen elmaradt a maximális pontszámmal értékelt rendszertől, azon – az általánosság szintjén megfogalmazott – kezdeményezői aggály sem nyert bizonyítást, mely szerint az ajánlatkérő nem törekedett a piacon kínált legalacsonyabb árat a legmagasabb műszaki tartalommal összekapcsolni. A Döntőbizottság megjegyzi, hogy a közbeszerzési eljárás eredménye azt mutatja, hogy mindkét ajánlattevő érvényesen és a legmagasabban értékelt műszaki tartalommal tette meg a szakmai ajánlatát.

47. A fentiekre tekintettel a Döntőbizottság a hivatalbóli kezdeményezés alapján lefolytatott eljárásban a Kbt. 165. § (2) bekezdés b) pontja alapján megállapította a jogsértés hiányát.

48. A Döntőbizottság hatásköre és illetékessége a Kbt. 145. § (2)-(5) bekezdésein alapul.

49. A határozat közigazgatási perben történő elbírálását a Kbt. 170. §-a biztosítja. A Döntőbizottság tájékoztatja a feleket, hogy jelen határozat közigazgatási perben történő felülvizsgálatára a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (1) bekezdése és a 13. § (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. A jogi képviselőt a Kp. 27. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező. A kereseti kérelem elektronikus úton történő benyújtása az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése alapján kötelező.

Budapest, 2021. november 19.

Uherné dr. Laczi Orsolya sk.
közbeszerzési biztos
az eljáró tanács elnöke

Bonifert Zsolt sk.
közbeszerzési biztos

Dr. Kenessey Réka sk.
közbeszerzési biztos

A kiadmány hitelül:

Tóth Zoltánné
titkárságvezető

Kapják:

1. Kezdeményező képviselője (kizárólag elektronikus úton)
2. Ajánlatkérő képviselője (kizárólag elektronikus úton)
3. Miniszterelnökség (kizárólag elektronikus úton)